

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie z protestu M. M.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego zarządzanego na dzień 15 października 2023 r.,

przy udziale Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 30 listopada 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

[SOP]

UZASADNIENIE

M. M., pismem z 20 października 2023 r. (data nadania pisma w placówce operatora wyznaczonego), wniosła do Sądu Najwyższego „o powtórzenie głosowania w Obwodzie nr [...] w Referendum Ogólnokrajowym z powodu naruszenie zasady równości oraz tajności głosowania w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w Okręgu Wyborczym nr [...]”.

Wnosząca pismo wskazała, że członek odwodowej komisji wyborczej skierował do niej pytanie, czy wydać wszystkie karty do głosowania. W opinii M. M. zachowanie to narusza zasadę równości i tajności wyborów.

W piśmie z 20 listopada 2023 r. Prokurator Generalny wyraził pogląd, że wniesiony protest jest zasadny, a naruszenie przepisów ustawy o referendum ogólnokrajowym może mieć wpływ na wynik referendum.

Pismem z 24 listopada 2023 r. Państwowa Komisja Wyborcza wniosła o pozostawienie protestu bez dalszego biegu z przyczyn formalnych, zaś w przypadku jego rozpoznania o uznanie bezzasadności protestu, zaś jeżeli rzeczywiście doszło do naruszenia procedury uznanie zasadności protestu, ale bez wpływu na wynik referendum.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 851 ze zm., dalej: „u.r.o.”) protest przeciwko ważności referendum wnosi się do Sądu Najwyższego w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku referendum przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Stosownie do art. 34 ust. 2 u.r.o., do warunków i trybu wnoszenia protestu przeciwko ważności referendum stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277 ze zm., dalej: „k.wyb.”).

Zgodnie z art. 243 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy powinien pozostawić bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków formalnych. Artykuł 241 § 3 k.wyb. ustanawia zaś po stronie wnoszącego protest obowiązek sformułowania w nim zarzutów oraz przedstawienia lub wskazania dowodów, na których opiera swoje zarzuty.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 u.r.o. przeciwko ważności referendum może być wniesiony protest ze względu na zarzut dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów ustawy o referendum ogólnokrajowym dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum.

Obowiązek rozpoznania przez Sąd Najwyższy protestu referendalnego w postępowaniu nieprocesowym oznacza w szczególności, że protest – jako pierwsze pismo w sprawie – powinien czynić zadość warunkom pisma

procesowego, w tym zawierać ośnoję wniosku, wskazującą jednoznacznie jaki jest faktyczny zamiar wnoszącego pismo (wskazanie o co strona wnosi). Jednocześnie zauważyć należy, że zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 25 października 2023 r., I NZP 8/23, mającą moc zasady prawnej, w przypadku braków formalnych protestów referendalnych polegających na niespełnieniu ogólnych warunków, jakim odpowiadać musi każde pismo procesowe (art. 126 k.p.c.), nie wzywa się wnoszącego protest do ich uzupełnienia.

Przenosząc powyższe na realia niniejszej sprawy wskazać należy, że M. M. oparła swój wniosek o bliżej nieokreślone zarzuty naruszenia zasady równości i tajności wyborów, bez nawet ogólnego wskazania ustawy o referendum ogólnokrajowym lub Kodeksu karnego. Wnosząca protest nie podjęła także próby sprecyzowania podniesionych zarzutów, a zatem wyjaśnienia w jaki sposób ewentualne zadanie przez członka obwodowej komisji wyborczej pytania dotyczącego ilości kart do głosowania, które ma wydać, naruszyć mogło zasady równości i tajności wyborów.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, działając na podstawie art. 243 § 1 zd. 1 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o., postanowił jak w sentencji.

[D.Z.]

[ał]